

KORTNIEUWS [Aug 2010]

Speeddaten:

coalities & ideeën snel boven tafel
5 juli is in 's-Hertogenbosch de eerste workshop gehouden in het kader van het project multifunctioneel landgebruik. Tijdens de workshop heeft een groep van 20 deelnemers zich door middel van een 'speeddate' in coalities gevormd die samen hebben gewerkt aan ideeën voor multifunctioneel landgebruik in Brabant. Tijdens de volgende workshop op 7 oktober worden 2 of 3 ideeën voor multifunctioneel landgebruik verder ruimtelijke en technisch/conceptueel uitgewerkt. De resultaten van deze workshop worden ten slotte in een 3e workshop (november 2010) vertaald naar businessplannen

Businesscase of Businessplan?

Het project kiest voor het opstellen van een businessplan in plaats van een businesscase. Deze laatste richt zich op het (zakelijk) afwegen van verschillende alternatieven. Een businessplan gaat dieper in op de uitwerking van een idee: het 'wat, waarom en hoe' van een idee (inclusief financiële onderbouwing). Het opstellen van enkele businessplannen is een van de voornaamste doelstellingen van het Kennis voor Klimaat project Multifunctioneel Landgebruik

Kennis voor Klimaat?

Ons project wordt mede mogelijk gemaakt door het programma Kennis voor klimaat. Kennis voor Klimaat (KvK) is een nationaal onderzoekprogramma gefinancierd door het ministerie van VROM waarin kennis en diensten worden ontwikkeld, die nodig zijn om de investeringen in ruimte en infrastructuur, die de komende 20 jaar zijn voorzien, te beoordelen op klimaatbestendigheid en zonodig aan te passen. KvK is gericht op negen gebieden in Nederland: de hotspots.

www.kennisvoorklimaat.nl

Het project: de feiten

Hieronder een opsomming van belangrijke feiten over het kennis voor klimaat project multifunctioneel landgebruik:

Partners:

Alterra
Brabant Water
Deltares (projectleiding)
KWR Watercycle research institute
Provincie Noord Brabant
Waterschap de Dommel
Waterschap Aa en Maas
Waterschap Brabantse Delta

Looptijd

1 januari 2010 tot 1 maart 2011

Financiering

50% van het budget wordt beschikbaar gesteld door Kennis voor Klimaat. De rest wordt vanuit de partners zelf gefinancierd.

Businessplannen voor multifunctioneel landgebruik op de hoge zandgronden

Het Brabantse landelijke gebied is een dicht bevolkt en gereguleerd landschap. De vraag naar ruimte is groot en vaak conflicterend. Klimaatadaptatie maatregelen gericht op het omgaan met de effecten van klimaatverandering kunnen een extra ruimteclaim leggen op de schaarse ruimte. Het kennis voor klimaat project multifunctioneel landgebruik heeft als doel een oplossing voor deze uitdaging te bieden in de vorm van multifunctioneel landgebruik. Het project dit door samen met ondernemers, overheden en andere partijen uit Nederland concrete businessplannen voor multifunctioneel landgebruik op de hoge zandgronden in Noord-Brabant te ontwikkelen.

Resultaten van het project

Het project multifunctioneel landgebruik richt zich zowel op praktijk als (toegepaste) wetenschap.

Het project levert uiterlijk 1 maart 2010 de volgende resultaten op:

- Een overzicht en analyse van de praktische toepassing van multifunctioneel landgebruik als klimaatadaptatie strategie.
- Een Businessplan waarin een vorm van multifunctioneel landgebruik als strategie voor klimaatadaptatie is uitgewerkt voor één of meerdere locaties in Noord-Brabant.
- Een handreiking hoe multifunctioneel landgebruik als strategie voor klimaatadaptatie kan worden gerealiseerd.

Businessplan in 5 stappen

Om haar doel te bereiken bewandeld het project de volgende weg:

1. In kaart brengen van de (ruimtelijke) uitdagingen die Noord-Brabant de komende 25 jaar kan verwachten: een confrontatie van de ruimtelijke plannen en de effecten van klimaatverandering.
2. Inventariseren van vormen van multifunctioneel landgebruik die een oplossing kunnen zijn voor uitdagingen zoals minder water in de zomer en meer neerslag in de winter.
3. Workshop met belangenhebbende personen en organisaties uit Noord-Brabant. De bijeenkomst heeft als doel om ideeën voor multifunctioneel landgebruik te laten ontstaan en de vorming van coalities van potentiële uitvoerders te faciliteren.
4. Werksessie gericht op visualisatie en concretisering. In deze stap worden ideeën, uit stap 3 verder uitgewerkt door de idee-eigenaren.
5. Een tweede werksessie waarin de bouwstenen uit de vorige twee stappen worden samengesmeed tot een businessplan.

Multifunctioneel landgebruik

De term multifunctioneel landgebruik duidt het combineren van meerdere (ruimtelijke) functies in een gebied of op een locatie. Multifunctioneel landgebruik kan worden ingedeeld in vier dimensies:

1. *Intensivering van ruimtegebruik:* de hoogte in of intensiever gebruik. Bijvoorbeeld het concept van daktuinen waarbij waterberging en wonen worden gecombineerd.
2. *Verweving van ruimtegebruik:* functies combineren die elkaar niet uitsluiten. bijvoorbeeld waterparken, waarbij waterberging, recreatie en het winnen van energie uit biomassa (b.v. door rietteelt) met elkaar worden verweven.
3. *Stapelen/Verdiepen:* zoals het concept Waterberging onder sportvelden.
4. *Relaties in de tijd:* verschillend gebruik in seizoenen of door de tijd heen. Een voorbeeld is het concept tijdelijk anders bestemmen: bijvoorbeeld het gebruik van buitendijks gebieden, zoals tuinieren, stadsstranden etc. in de uiterwaarden.

Vragen en informatie?

Voor vragen en informatie over het project Multifunctioneel Landgebruik kunt u contact opnemen met één van de volgende de consortium leden:

Provincie Noord-Brabant | Provincie Noord Brabant | Frank van Lamoen
(FvLamoen@brabant.nl)

Deltares | Deltares | Gerald Jan Ellen
(geraldjan.ellen@deltares.nl)

KWR | KWR | Marcel Paalman
(Marcel.Paalman@kwrwater.nl)

Waterschap Aa en Maas | Waterschap Aa en Maas | Ernst Jan Melisie
(emelisie@aaenmaas.nl)

Alterra | Alterra | Sabine van Rooij
(Sabine.vanrooij@wur.nl)

Kennis voor Klimaat | Kennis voor klimaat | Monique Slegers
m.slegers@programmabureauklimaat.nl